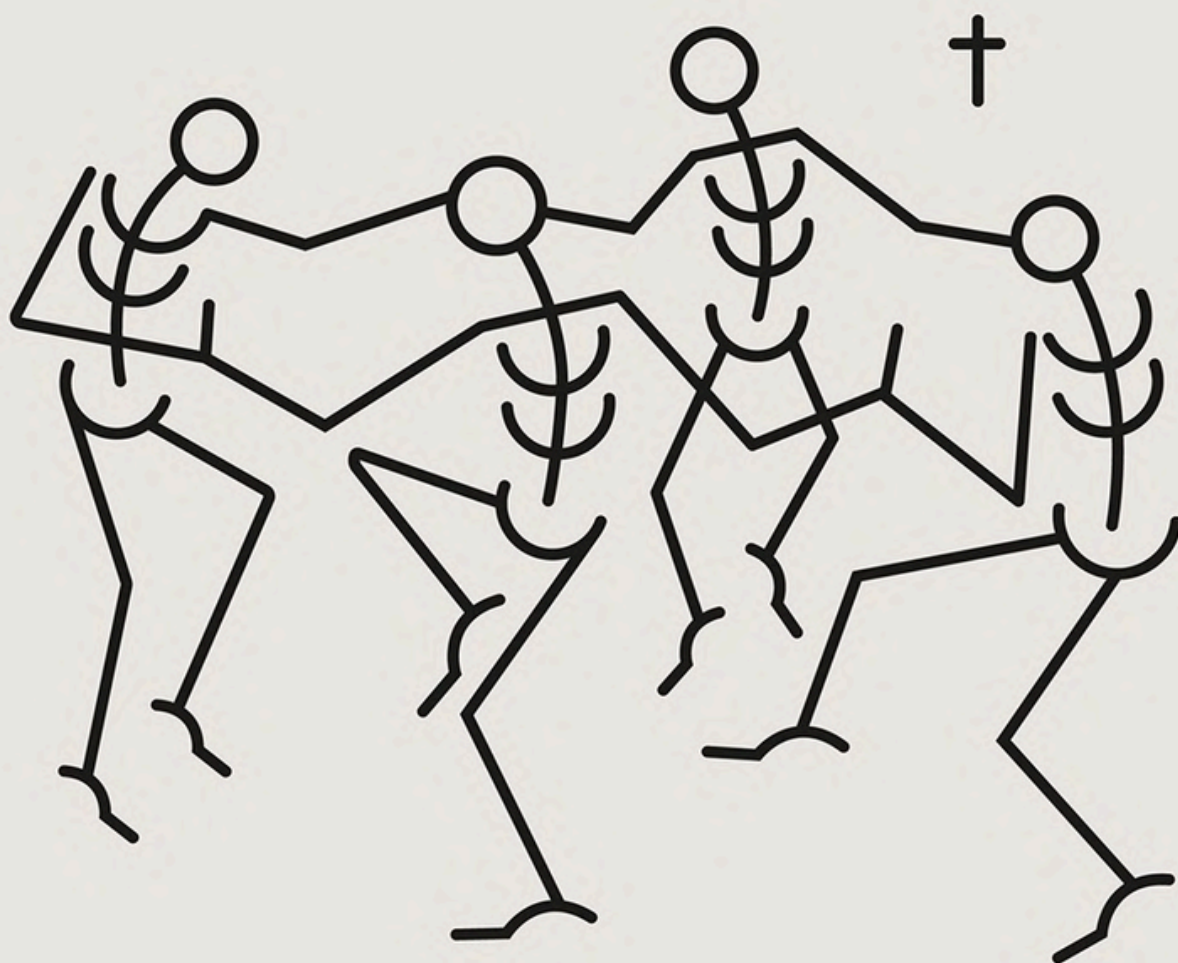

OLLO
D · VIDRO

As formas doutra historia de Galicia

Dossier de prensa

28·01·2025

25·05·2025

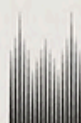
Auditorio de Galicia

Compostela
Cultura
Artes visuais

AUDITORIO DE GALICIA

CONCELLO DE
SANTIAGO

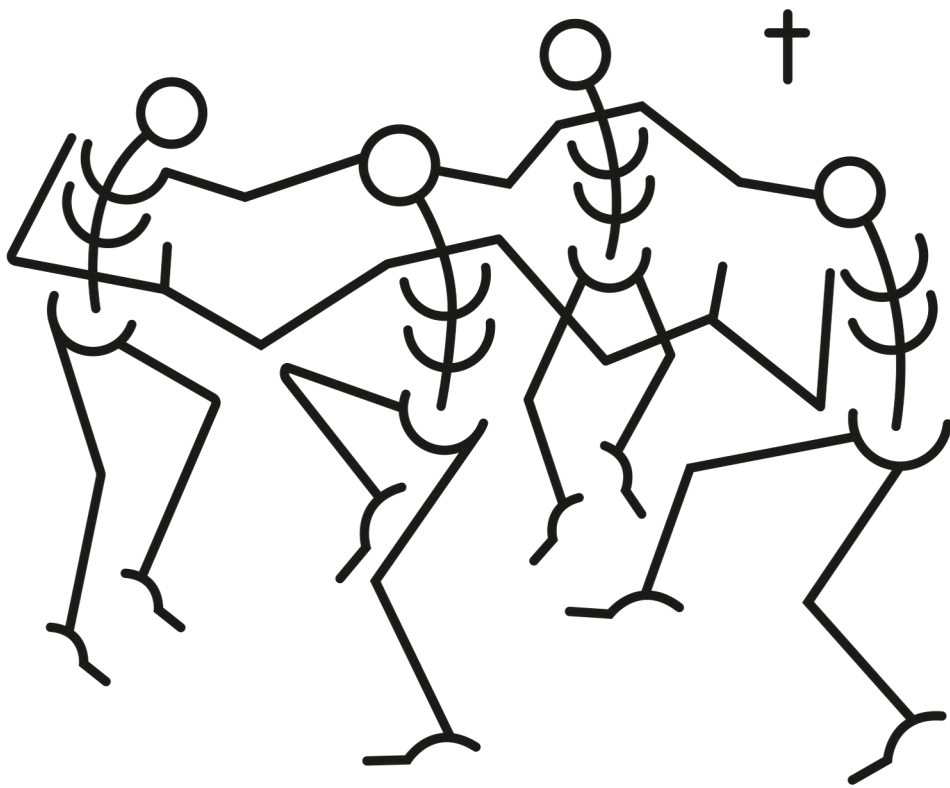

CONSORCIO DE
SANTIAGO

- compostelacultura.gal
- CompostelaCultura
- CCultura
- [compostelacultura](https://www.instagram.com/compostelacultura)
- CompostelaCulturaTV

OLLOS D · VIDROS

As formas doutra
historia de Galicia

OLLOS · VIDROS

As formas doutra historia de Galicia

EXPOSICIÓN
COMPOSTELA CULTURA
AUDITORIO DE GALICIA
SANTIAGO DE COMPOSTELA

XANEIRO - MAIO 2025

No ano en que se conmemora a figura e legado de Castelao, bota a andar en Compostela unha mostra que toma como punto de partida a súa ollada incisiva e crítica para engarzar ópticas diversas dende as que rever e revisitar a historia galega e o seu relato oficial. Comisariada por Germán Labrador Méndez, a exposición *Ollos de vidro. As formas doutra historia de Galicia* leva á Sala Isaac Díaz Pardo do Auditorio un compendio de máis de 300 pezas elaboradas por preto dun cento de creadoras e creadores que permiten trazar un retrato diferente do país.

OLLOS · VIDRO

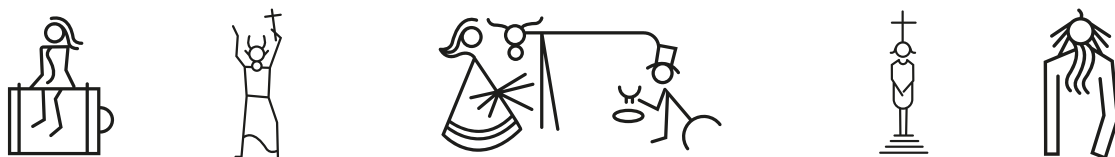
As formas doutra historia de Galicia

Germán Labrador Méndez
Comisario da mostra

En 1922 Castelao publicou na editorial *Céltiga* unha obra de espírito teatral e carácter humorístico que falaba das relacións entre os mortos e os vivos na cultura galega. Era *O ollo de vidro*, un conto sobre a perspectiva, sobre a posibilidade de habitar a vida desde a conciencia, contemplando a historia política contemporánea en directo e cruzando, con elegancia, a liña entre a ficción e a realidade, entre o rural e o urbano, entre a poética e a política. No conto, unha prótese ocular de cristal –daquela unha rechamante novidade comercial– permitía maxicamente que vivos e mortos se mirasen. Así, artistas e literatos, figurativamente, viraban tamén eles «fabricantes de ollos».

Para elaborar o seu ollo, Castelao mestura tradición e vangarda. Remexe, dunha beira, lendas de mouros e de choscos, dos poderes das figas e das malas olladas. E pensa nas ánimas, pois o ollo de vidro fai ver os aparecidos e a noite fosforescente, aquela «moitedume de luciñas e vagalumes» que forma a Vía Láctea democrática que, desde o exilio, representa para Castelao a memoria antifascista. Hai tamén unha segunda xenealoxía –esta radicalmente moderna– tras do ollo de vidro, que xorde da electricidade e da óptica, da fotografía e do cinematógrafo, das novas tecnoloxías do invisible e da descuberta dos raios-X. Os «raios enigma» chegan axiña a Galicia, xa en 1897, entre a expectación popular. Traen a promesa de penetrar nos segredos da natureza até tornala transparente. Baixo a súa luz, a materia devén espectro, estrutura, pantasma. Os nosos esqueletos nunha radiografía xuntan a conciencia da vida coa da morte. Sobre todo cando bailan, pois –di Castelao– é cando máis parvos parecen. Retomábase con ironía a figura da «danza macabra», aquela muiñeira de osamentas que celebra grotescamente a vida en asemblea. Dela provén a imaxe principal da exposición.

Na súa viaxe por Europa, en 1921, Castelao sofisticara a súa técnica de gravado en linóleo. Aprendera a pintar os corpos enfrontando as sombras contra as luces. Dos seus cadros de cegos definiu un ollo estraño, capaz de extraer as tebras invisibles baixo a luz máis moderna. Nas escuridades dos seus traballos elabórase a pregunta polos custes da riqueza, pola fragilidade do mundo comunitario, polas as violencias que se agachan nos feitos e as resistencias que se atopan na linguaxe. Nestes oficios de tebras hai saberes moitos en danza. No seu diálogo entre o visible e o invisible, entre a tradición e a vangarda, os ollos de vidro fálannos da posibilidade de recoñecer na comunión cos ausentes a nosa propia estrañeza ou, na súa semellanza, o noso propio misterio, nese entroido no que as formas loitan polo seu regreso, agarrándose como poden na materia.

Iconas de Andrés López para a mostra Ollos de vidro

Partindo de dispositivos singulares que, como o ollo de vidro, miran e fan ver as cousas coñecidas desde un lugar inédito, nesta exposición imaxinamos unha viaxe imprevista por experiencias colectivas na Galicia dos últimos cento e cincuenta anos. Partimos da máxima de que toda historia que se pregunte polos mundos que foron borrados precisa dun reconto alternativo das formas que os amosen. E así, apoiados nalgúns casos de estudo e dispositivos moi concretos, faremos un percorrido por formas e prácticas culturais coas que abrir, desde abaixo, a imaxinación histórica. Este organízase a través de **cinco episodios** distintos: primeiro, a **construción transatlántica do capitalismo en Galicia desde o século XIX**; segundo, o **legado utópico da experiencia republicana dos anos trinta**, entendida na súa articulación decisiva co **galeguismo**; terceiro, a **duración do xenocidio fascista durante e despois da Guerra Civil**; en cuarto lugar, a **xorda resistencia do mundo dos vencidos e dos traballadores na posguerra**; e, quinto, as **rupturas contraculturais dos anos setenta e a emerxencia de novos laboratorios poéticos colectivos**. Por último, a exposición empeza e conclúe cunha reflexión crítica sobre a situación da Galicia actual, ante a grave crise ecolóxica e a partir da duración de estruturas coloniais e extractivas.

Xoán-Xil López
XI, 2025 · Instalación sonora

Fronte ás ruínas do mundo popular, o continuo reinventar dos seus saberes e formas afirma aínda hoxe a potencia rexeneradora da súa historia de continuidades e fragmentos, no seu permanente facer e desfacer. Trátase de convocar esta conciencia, e ese devir, propios dun tempo cíclico, contra a historia en maiúsculas. Para mediar a irrupción formal do mundo vello no tempo do capital, entre os dispositivos fundamentais desta exposición atoparemos máscaras e fetiches, trazos e inscricións, imaxes e paisaxes, collages e refeitos. Estes xeitos, a través dalgún cento de dispositivos, ofrecen unha poderosa gramática cultural de resistencias aínda operativas, convocadas por unha extensa selección de artistas, traballos, formatos e rexistros, todos eles capaces de ver, e de facer ver, o ausente no que está presente, e o que hai no que xa non hai. E este foi tamén, dun xeito moi especial, o caso dos proxectos comisionados de Xoán Xil e do colectivo Nova Escultura Galega, formulando desde as súas propias linguaxes uns ollos que nos miren e que nos deixen ver.

[1] Agricultura livre: cosmos en crise e mundo por vir

Xoán Carlos Gil
*Fotografía da procesión
dos cadaleitos o 29 de
xullo en Santa Marta de
Ribarteme (Pontevedra),
2023*

Camilo Seira
Voráxine visceral, 2023
Madeira policromada

Edu Valiña
*Ámote [o espectáculo da
periferia], 2006*
Fotografía

Un Bob Esponxa xigante foi á romaría de Santa Marta de Ribarteme para recreo dos cativos. Cheo de aire contemplaba con sospeita a procesión dos cadaleitos. Nese momento insólito, o ollo de vidro dun fotógrafo imaxina unha posible conversa entre o debuxo animado e a forza ancestral e menciñeira da Santa. Faino nun entorno de xornalistas, familias, veciños, rosquillas e polbo á feira. Interésanos esa imposible xustaposición de planos dun mundo que atravesou a globalización, que navega a crise eco-social e os borrados da sociedade en rede. Pero nese cruce hai outras forzas en xogo, quizais residuais pero aínda activas: veñen dun cosmos ancestral –mais histórico– hibridado e flexible, capaz de convivir –sen disolverse– con outros imaxinarios e rexistros.

Ferdinand Erneck
*Consultorio cirúrxico de
Cobián Areal, 1896 - 1898*
Radiografía de tórax
Reprodución

Juan Caramés
*Radiografía dun estoxo de
material cirúrxico*
Consultorio cirúrxico de
Cobián Areal, 1854 -1901
Reprodución

Juan Caramés
Radiografía dun cóbado
Consultorio cirúrxico de
Cobián Areal, ca. 1896
Reprodución

Juan Caramés
Radiografía dunha canela
Consultorio cirúrxico de
Cobián Areal, ca. 1896
Reprodución

*Radiografía das mans de
Manuel Quiroga, 1926*
Reprodución

Cabe situar esa encrucillada poética para alén das lóxicas espectaculares ou disciplinarias das industrias da cultura en Galicia, co seu carácter moitas veces restritivo e o seu discutido modelo de distribución de recursos. Estas lóxicas responden tamén a un paradigma, que se expresa á perfección na construción, deseño e posta en marcha da famosa Cidade da Cultura de Santiago. Nas lombas do Gaiás incorporouse un domesticado «bosque de Galicia», pero o seu propósito civilizador non conseguiu conxurar a ameaza dun «retorno do salvaxe», do vernáculo. Porque a posible aparición de homes-maio, de comedores de toxos, de colosos de bosta interrompe a fantasía dunha total «urbanización da cultura» galega. É toda unha metáfora dun non-lugar cultural: dun ecosistema que hoxe –alén dunha burbulla institucional autocentrada (unha nave espacial, segundo Chévere)– vive nos eidos da cultura popular, da experimentación artística e da festa.

Diego Vites
*Ser Xesta. Cidade da
Cultura de Galicia*
(selección), 2014
Foto-performance

Jorge Barbi
A aldea fantasma, 2011
Infografía

Escollemos tres itinerarios posibles para pensar a intersección dos mundos de Santa Marta na era de Bob Esponja: primeiro, **a relación cos fantasmas do mundo tradicional**; segundo, **a defensa dos vínculos co territorio fronte o extractivismo**; e, terceiro, o **rexistro das ansiedades políticas globais ante a inminencia da gran crise climática**.

Ollamos para os espazos sen espazo onde a cultura popular galega foi desbordada polas lóxicas do capitalismo avanzado. Os hórreos viran hoxe formas sen función. As casas doentes postas a morrer foron o símbolo da conquista da liberdade dos seus antigos propietarios. Falan dunha autonomía perdida. Pola contra, hoxe emerxe a conciencia de habitar nun territorio que, xa desde época romana, foi comprendido como depósito de recursos. Este xigantesco mapa do tesouro, faise outra vez facilmente lexible grazas aos novos prezos das materias –ouro, litio, wolframio–. E, así, o territorio convértese en mapa, mentres medran os intentos de organización colectiva na súa defensa.

↓

→ Xoán-Xil López
XI, 2025
Instalación sonora

Anxo Baranga
Máquinas 10, 12/13, 22, 9, 19 e 6
para un Xuízo Final, 2025
Técnica mixta sobre cartón

Camilo Seira
Apóstolo Maneki-Neko, 2013
Pedra policromada e rodamemento

Por último, fronte ás nosas ansiedades distópicas, invocaremos a imaxe dun Pórtico da Gloria tecno-futurista. O canteiros medievais esculpiron a orquestra dos Anxos xusto a piques de comezar o concerto da Apocalipse. Afinan. Pero mentres os músicos non comezan a tocar os seus instrumentos singulares, de alta tecnoloxía artesanal, temos que preguntarnos polo que significa habitar agardando, **nos intres previos á catástrofe total, cando cómpre responderse aínda: que facer?**

[2] O tempo dos vellos: ritmo, materia e retorno

Marcos Álvarez,
*Peliqueiro con pantalla de Rosalía de
Castro, 2025*
Realizada a partir dun orixinal de
Celso Otero Domínguez, ca. 1932

Hai un tempo que ten que ver coa inscrición dos ciclos humanos na natureza. Coa expresión cultural dos ritmos de destrución e rexeneración do cosmos. Coas formas, materias e traballos que serven para medir e articular esas relacións. Nese tempo, póñense en comunicación os mortos cos vivos, o que queda do mundo ancestral e o noso mundo habitado. Xúntanse alí as pantasma e as voces das xeracións que inmediatamente nos preceden. Claramente, non é o tempo da Modernidade, nin o do capital. Non é o desfile da Santa Compañía da Historia como progreso. Non é o presente da imaxe nin do consumo. É un tempo que non cabe na historia. Que probablemente sexa o contrario dela. Pero é nese tempo no que se cifraba a posibilidade da comunidade. Dese tempo nace o que de singular ten cada cultura. E é nese tempo ameazado, mais sen colonizar, no que se expresa o algo que queda de indíxena en calquera. Un cru amor que nace nas entrañas da matanza do porco. Quizais sexa un tempo en retroceso. Pero aínda ten peso material e exprésase no cotiá, con rotundidade estética.

Os xestos básicos que serven para medir a experiencia dese tempo teñen carácter ritual. Son de fundación artística. Resúmense en nocións como as de máscara, fetiche, exvoto, festa e sacrificio. O seu calendario é o do entroido, o das colleitas, dos velorios e os intercambios de axuda. No seu interior faise irrelevante distinguir a tradición da innovación, a arte da artesanía. As formas que proceden dese tempo son modernas e teñen a conciencia histórica de selo. Porque a cultura popular soubo responder modernamente ás cesuras, posibilidades e violencias propias do seu tempo. E así o nacemento da gramática das mascaradas galegas de inverno, recuperadas trala súa persecución no Franquismo, depende dos traballos concretos de artesáns. Os exvotos foron capaces de convocar no seu agradecemento ás forzas antigas do lugar a través da súa permanente camuflaxe formal. A cultura popular sabe levar ao seu terreo as formas do moderno, como fan tanto os construtores de espantallos, como os oleiros, ou os ebanistas. A través de figuras argalleiras fan volver figuracións antigas, seres de fantasía que pertencen a ese outro tempo antigo onde tiñan un nome aínda. Baixo outros seguen ao noso lado, no imposible equilibrio da carne coa pedra, e do cruceiro coa árbore.

O señor José
Picoletto, c.
2024
Talla sobre
madeira

Manuel Sendón
Espantallos
(selección), 2012-
2024
Fotografías, copias
tipo C
Cortesía do artista

NEG
Conxunto
escultórico, 2025
Técnica mixta
Hipólito Fernández
Glez

Camilo Seira
Crisálida, 2010
Bosta de vaca
sobre
polistireno

Entroido de Covelo en
Melón, c. 1977-1981
Reprodución
fotográfica

[3] Un camiño no mar: paisaxe, capital e traballo

José Conde Corbal
Fábrica de conservas, 1976
Acrílico sobre taboeiro

José Conde Corbal
Remendando as redes, 1971
Gouache sobre papel

José Conde Corbal
Saída dos emigrantes, 1992
Acrílico sobre taboleiro

Paisaxe, traballo e capital únense nunha tríade inseparable que configura a historia da Galicia moderna como unha historia da ollada. Nela enlázanse as formas de ver e facer ver espazos e lugares –cos seus habitantes– en distintos momentos históricos. A paisaxe é unha sorte de pantasma do territorio, un espazo de encontro, onde é posible un ollar en común. Nela é vital tanto o que se mira como o que se furta á ollada. Invisible, baixo a paisaxe, ten lugar outra historia, a da extracción, da conversión do territorio en recurso, e da súa mobilización, reparto e loita. Así, os fluxos do capital atravesan sen tocala a paisaxe, como a imaxe política colectiva que organiza o acceso ás diferentes clases de riquezas que os territorios achegan. Se a paisaxe é un imaxinar-mirar vendo, como en todo ollar importa preguntarse desde onde.

Hai aquí dúas liñas no paisaxismo galego, que poden contemplarse á luz mutua. Unha é herdada. Ten carácter histórico. Fala non da paisaxe que hoxe aínda vemos, senón da que xa non. Das pantasma de anteriores paisaxes que aínda nos habitan. Estas circulan como testemuñas dunha ollada diferente ao territorio antes da súa modernización acelerada. Falan doutras vinculacións, dos comunais, de antigos paraísos. Son ás veces tamén paisaxes como refuxio, como as mariñas no exilio interior de Plácido Castro. Porque a historia do galeguismo resulta inseparable do traballo de pintoras, fotógrafos e poetas que proxectaron desde o século XIX unha inflexión colectiva, un brillo do posible, sobre as súas xeografías particulares. Outro mesmo fixeron tamén os artesáns «do país portátil» das cerámicas Celta en Pontecesures. É difícil aceptar destruír aquilo que se aprendeu a mirar con tanto amor. Pero as paisaxes son fráxiles como a cortiza dun barro.

Plácido Castro del Río
Tragove II, Cambados 1944
Maruxía I, Costa da Morte, 1937-1940
Acuarelas

David Martínez Peón
O paso do tempo, 2016
Fotografía
Parque do Pasatempo, Betanzos

Anxo Baranga
Emigrante, 2017
Papel maché

Anxo Baranga
A nena da maleta, 2017
Papel maché
Refeito a partir dunha imaxe de «Os Adeuses» de Alberto Martí

Juan Rivas Fernández

Cesantes, 2016
Fotografía*O Pituco 2*, 2016
Fotografía*Teis*, 2016
Fotografía*Ventoso*, 2016
Fotografía

A outra liña do paisaxismo enfócase no presente: quere unhas veces fragmentar a ollada, e outras reencantar a paisaxe, quere abrazar as súas feridas ou hackear os códigos dixitais coas que se traduce en recurso xestionable. Entre ambos tempos do paisaxismo situamos a promoción do turismo, coa súa transformación do mar en mariscada. Esta amósase nas postais pop do desenvolvemento franquista. Esa liña de ruptura representa tamén un corte na configuración transatlántica da modernidade galega. Contra as ruínas do universo indiano, coa súa comprensión dun capitalismo asociativo e dun benestar mutualizado, xorde unha estrutura de xestión centralizada no franquismo que asume o mito paisaxista de Galicia como atraso.

Claro que a árbore do capital indiano ten no seu reverso asemade un inconsciente ideolóxico. Tamén hai unha cara oculta da paisaxe, onde atopamos o traballo que a sostén e internamente a organiza. Porque a súa beleza ten que ver con que o traballo invisible fai materialmente posible esa paisaxe, os seus vencellos –por exemplo– coa industrialización do traballo mariñeiro, os cambios nas artes da pesca ou o crecemento dos fluxos de migración. A configuración histórica da beleza transatlántica dispónse así nun fluxo secular de migrantes galegos, dun proletariado desprazable que, de Cuba a Buenos Aires e de Barcelona a París, prové dos recursos necesarios na compra das terras, no camiño cara a independencia económica dos habitantes das Bellezas de Galicia na súa hora moderna decisiva.

[4] A república das vacas: cultura popular e emancipación política

NEG

Conxunto escultórico, 2025
Técnica mixta

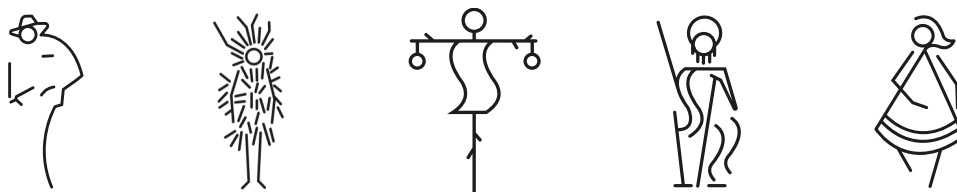
Campaña polo Estatuto de Autonomía de Galicia
durante a Segunda República Española, 1936
Refeito de parede con carteis, a partir dunha
fotografía histórica

No curso dos anos vinte e, sobre todo, primeiros trinta dáse un momento extraordinario na cultura peninsular de alianza entre a imaxinación política e a cultura paisana. Daquela as formas populares forneceron de materia colectiva para ver e facer ver os soños de emancipación política da man de varias xeracións de artistas, artesáns, escritores, activistas e veciños. As vibracións demóticas do século, as demandas plebeas de xustiza, as loitas pola liberación internacional dos pobos e a ameaza incipiente do fascismo crearon un clima de época no que as formas e os significados souberon atoparse construíndo un imaxinario democrático que aínda hoxe nos habita.

Fixérase posible grazas á enerxía prodixiosa dunha cultura popular capaz de responder ás transformacións modernas en chave de vangarda incorporando as tecnoloxías do seu tempo. Unha imaxinación colectiva que lostreguea nos entroidos vigueses –cos seus merdeiros, satirizando a chegada de labregos desposuídos á cidade–, filmados n'A Traxedia do Xirobio, unha cinta de José Signo Garcés baseada nun conto de Castelao. Ou que vibra na reinvención contemporánea das tradicións líricas ibéricas, como nese prodixio de fusión de ritmos e cantos andaluces, castelás e galego-portugueses que son os Seis poemas galegos de García Lorca, fillos da intensidade política dos anos trinta, e de moitos encontros prohibidos entre pobos, tempos, corpos e linguas.

Son dúas décadas de experimentos estéticos e creacións colectivas incesantes. Xa en 1915 Castelao titulara nun lenzo que «A verdade está fóra», a propósito do seu distanciamento da Igrexa Católica, que se entendeu como unha institución especializada na contención moral, na desactivación da indignación civil, incapaz de acabar nin coas dores dos corpos, nin coa desigualdade do mundo. Esa vocación dun ollar para de fronte da verdade, esa vontade de vela e de facela ver, move en Castelao un traballo gráfico de décadas, nos seus diversos álbumes de estampas. Delas proveñen non poucas imaxes políticas, como as dos cartaces da campaña en favor do Estatuto Galego de 1936, que o Franquismo detivo. E delas aínda destaca a forza poética desa vaca alegórica que se cría na Galicia pero que se muxe en Madrid. Ese tótem dálle un corpo público ás relacións de dominio que a cultura dominante volvera invisibles até entón.

Pero a revolución republicana e galeguista non extrae soamente a súa poesía do porvir, mais tamén dos seus pasados civís, da súa historia de loitas cidadáns, dos seus mitos soberanos, como o caso da memoria dos mortos de Carral, da primavera insurxente de 1846 na que miles de galegos se levantaron para reclamar dereitos democráticos e soberanía política. Foron recordados en 1931 polas Irmandades da Fala entre corpos que queren encarnar a historia como ideal, nas vésperas –sen sabelo– dun holocausto aínda peor.

[5] Contra o país dos verdugos: as formas da memoria colectiva

Xosé Vizoso
Homenaxe ás vítimas da
represión franquista
Mural no Alto do Furriolo (A
Bola, Ourense), 2006
Refeito de Diego Vites

A forza poética do memorial de Xosé Vizoso en honor dos asasinados no monte Furriolo en Celanova –exemplo virtuoso da cooperación de activistas e artistas na recuperación da memoria fronte as forzas que a silencian– fálanos hoxe da Guerra Civil como o momento no que se parte a autonomía popular da historia da Galicia comunitaria e se aborta o proxecto dunha modernización progresista democrática. Nesta sala quérese facer ver –como nunha cámara de ecos– o traballo ético e estético que levaron a cabo até catro xeracións distintas de artistas e testemuñas para transformar aquela violencia hoxe nun relato. Se a lóxica da represión – desaparecidos, fosas comúns, terrorismo, fascismo, violencia de estado, censura e silencio institucional– ten por finalidade facer que non se saiba, non se lembre e non se vexa, o traballo dos artistas e doutros axentes da memoria busca precisamente dar unha forma a ese silencio, unha linguaxe a esa nada, unha figura ao borrado. O grafismo, a fotografía, o cine, a literatura e as investigacións académicas son capaces así de devolver politicamente outro corpo aos corpos dos vencidos.

Xosé Conde Corbal
O Fardel da Guerra.
 Gravados de Conde Corbal, 1936 - 1986
 Obra gráfica

Álvaro de la Parra
 Manifestación republicana do 17 de setembro, 1932
 Fotografía. Ampliación sobre papel
 Vilafranca do Bierzo

Hai documentos de primeira hora que resumen corenta anos. É o caso da decisiva fotografía de Álvaro de la Parra en Vilafranca do Bierzo que testemuña as reclamacións democráticas dun pobo, ante a visita de Azaña en 1932. Esta mesma imaxe, no 1936 sería unha ferramenta de represión nas mans dos verdugos. Pregada para preservar aquela memoria contra o tempo do silencio é hoxe un símbolo da resistencia, do prego necesario para sobrevivir na Ditadura. É só un exemplo dos moitos postos de releve grazas aos traballos das asociacións memoriais, dos activistas, dos arqueólogos e dos historiadores. Mediante exhumacións, lecturas e entrevistas xuntos foron capaces de reconstruír a verdade da represión dos movementos políticos. Tamén da destrución da resistencia antifascista nas guerrillas galegas durante a Guerra Civil e a posguerra. Coas evidencias arqueolóxicas e coas voces, veñen fotografías e obxectos, formas nas que se inscriben as tramas rotas de vidas e desexos colectivos que son un patrimonio democrático. Ademais, hoxe os fotógrafos aprenderon a ver como forenses ademais de como artistas: especializándose en ler os trazos da represión, os vestixios dos lugares de sufrimento, dos cárceres e campos de traballo.

Pero nin baixo o réxime se esquecía. Algúns artistas plásticos lembran. Documentan coa forza da memoria e o trazo do gravado ou do debuxo as escenas de crueldade, os rostros dos criminais, as rupturas do tempo e do espazo que foran necesarias para asentar un novo réxime. Contan toda a violencia imprescindible para destruír as formas de relación democrática, para concentrar o poder e a toma de decisións na estrutura vertical dun estado. Mesmo baixo do réxime os artistas asumen o traballo de recordar e van ao cárcere se é preciso por iso. Axiña como poden usan o espazo das exposicións alternativas –en bares ou en casas– para promover unha imaxe distinta, crítica, fronte á propaganda do Réxime. É o caso da exposición secuestrada de Estampa Popular Galega. Morto Franco, era aínda tan incómodo como preciso ver e facer ver o Fardel da guerra, co que cargara Conde Corbal, como outros da súa xeración. Aínda no ano de 1997 non foi posible amosar na Casa da Parra un cadro como Velatorio español, a propósito do enterro de Franco. É que o rastro en sangue da memoria ten e tivo unha importancia decisiva na lexitimación do sistema político actual.

Estampa Popular Galega, ca. 1968
Linogravado sobre papel

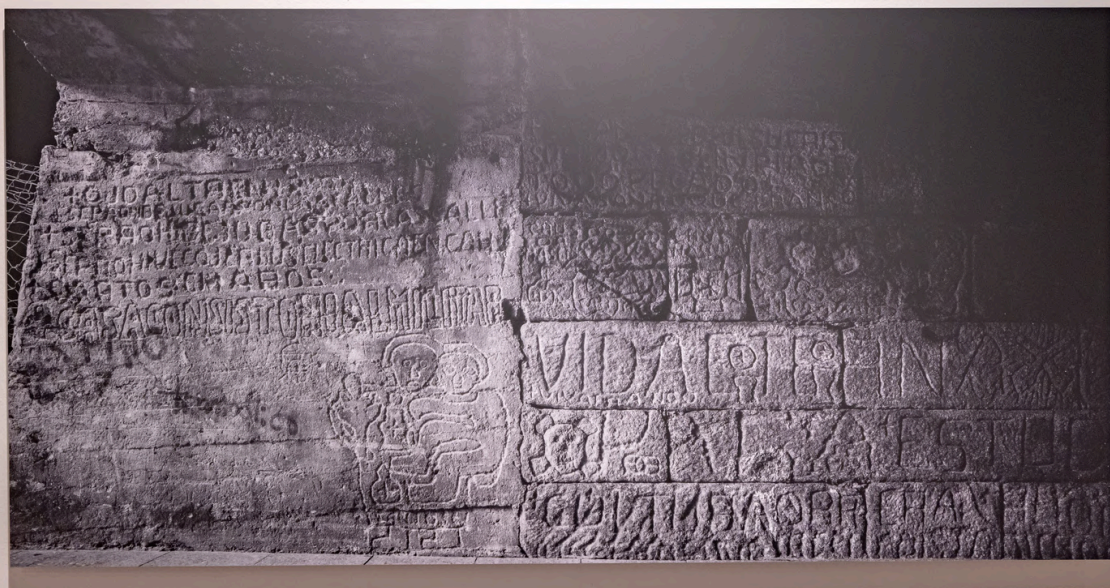
[6] Sons na longa noite e fábulas da memoria

As consecuencias da represión franquista organizan a realidade galega nas décadas por vir. Os resultados desa violencia fundacional fanse naturais até se volver invisibles, mentres a vida segue e recomeza sobre longas zonas de sombra e de silencio. A cotidianidade do fascismo –e o fascismo como cotidianidade– reflíctese nas fotos oficiais, nese regueiro de mitins, actos polos caídos e desfiles, que nace da propia guerra, pero que se estende durante décadas. Vaise enrestrando con outro conxunto de imaxes: as das inauguracións de fábricas e obras públicas, propias dun desenvolvemento autoritario, que asume como misión a transformación económica e social, extractiva e turística, do país. Fronte dun mundo popular e labrego, coa Modernidade e o progreso por bandeira, o disciplinamento da guerra asenta os fundamentos para un tempo futuro que –de Fenosa e Celulosas de Galicia a Altri e GreenFiber– aínda habitamos, cos seus rostros coñecidos e escenarios domésticos, coa súa paisaxe devastada e as súa xestión vertical.

Viki Rivadulla
A pensadora, 2015
Arxila policromada

En íntima convivencia co réxime, fronte aos seus sentidos e xestos públicos, cabe reconstruír unha comunidade de resistencias e imaxinacións ocultas. En cada lugar adoptan formas diferentes, pero baixo a noite de pedra, nas súas diferentes soidades, con xestos as veces incomprensibles, outras non comunicados, homes e mulleres traballan con materias humildes para atoparen saídas mentais posibles ao drama do seu tempo. A violencia do franquismo desatou unha psicose na mente colectiva. E as respostas para sandar ese quiasmo son forzosamente oníricas. Son as mallas do canteiro José Meijón, que durante corenta anos fixou nas pedras da súa contorna a memoria rota republicana, facendo do seu compromiso cos mortos un petróglifo total. Ou o mundo imaxinario de Lema Otero, feito tamén de celtas e da Guerra Civil, de alianzas imposibles entre os percorridos da Santa Compañía e a electrificación do territorio no fondo da noite política. Nesa noite é onde habita O Moucho, o nome da colección editorial que na última década da ditadura fixo un importante traballo ao aliar –para un público extenso– novos e vellos nomes da literatura galega, e contos e chistes da tradición oral.

Antonio Nodar
Inscripcións no túnel da rúa Calzada, 2024
Fotografía
Gravados de José Meijón sobre pedra e cemento, 1960-1970
Marín (Pontevedra)

Fotografías (selección)
Fondos gráficos da Xefatura
Provincial do Movemento

Ese exilio interior tan típico das artes populares do franquismo, este peche no privado que representa ao tempo o refuxio nos voos da imaxinación política, nas forzas da fantasía como lugar de resistencia, faise aínda máis vibrante no caso das mulleres, dúas veces expulsadas do público e fortemente restrinxidas no doméstico. Este é o caso das fábulas retro-galeguistas de Maruja Roca, co seu universo de nenas cantoras e xentes de aquí e acolá. Ou nas pezas das tecedoras, símbolos da capacidade dun mundo de seguir tirando dos seus propios fíos o seu sentido na historia. Esa mesma dureza dos traballos de crianza e dos oficios populares enche os cadros da época, como nas maternidades estraperlistas de María Antonia Dans, e convértese en obxecto de veneración, décadas máis tarde, nas Matrias de Viki Rivadulla, reescrituras feministas da escultura moderna traballando cos temores e os pensamentos, os sonhos e as feridas, as voces ocultas das varias xeracións de mulleres dunha longa posguerra, que ameazaba con estoupar en Palomares.

[7] A liberdade dentro do manicomio: laboratorios culturais e vida en común

Francisco Pérez Porto
Xuízo a María Soliña
Cerámica

Os anos setenta, tamén en Galicia, representan unha revolución cultural, un desbordamento dos modos de vida e das estruturas políticas tradicionais. O retorno do popular, as ideas da contracultura e a decadencia franquista teñen un gran impacto na experiencia da época, unha mutación colectiva profunda, que a sociedade de consumo foi apenas capaz de absorber posteriormente. Certo que a transición institucional representa a fundamental continuidade do Estado franquista coas lóxicas populistas da Xunta de Fraga e que, polo camiño, os fantasmas republicanos tiveron que ser espantados a tiros até por fin emparedar a Castelao en Bonaval. Pero culturalmente, as experiencias das mocidades dos setenta significan un pandemonio no que se arrexuntan as loitas políticas e as reclamacións cidadás, das grandes folgas de Ferrol e Vigo ás loitas ecoloxistas de finais da década. Moitos son os laboratorios asociativos nos que se vai construír unha democracia inscrita no cotiá, baseada nun poder do común, nun retorno cara á cultura propia e nun desexo de emancipación, das reclamacións galeguistas á revolución sexual. Boa mostra destes espazos experimentais vémola nas recuperacións do entroido e das festas populares, os festivais de música, os traballos das asociacións de veciños, as loitas veciñais polo territorio, o nudismo ou o movemento insubmisio.

Kukas (Marcelino de Santiago Viqueira)
Público en Boiro, 1980
Fotografía do autor. Ampliación sobre papel

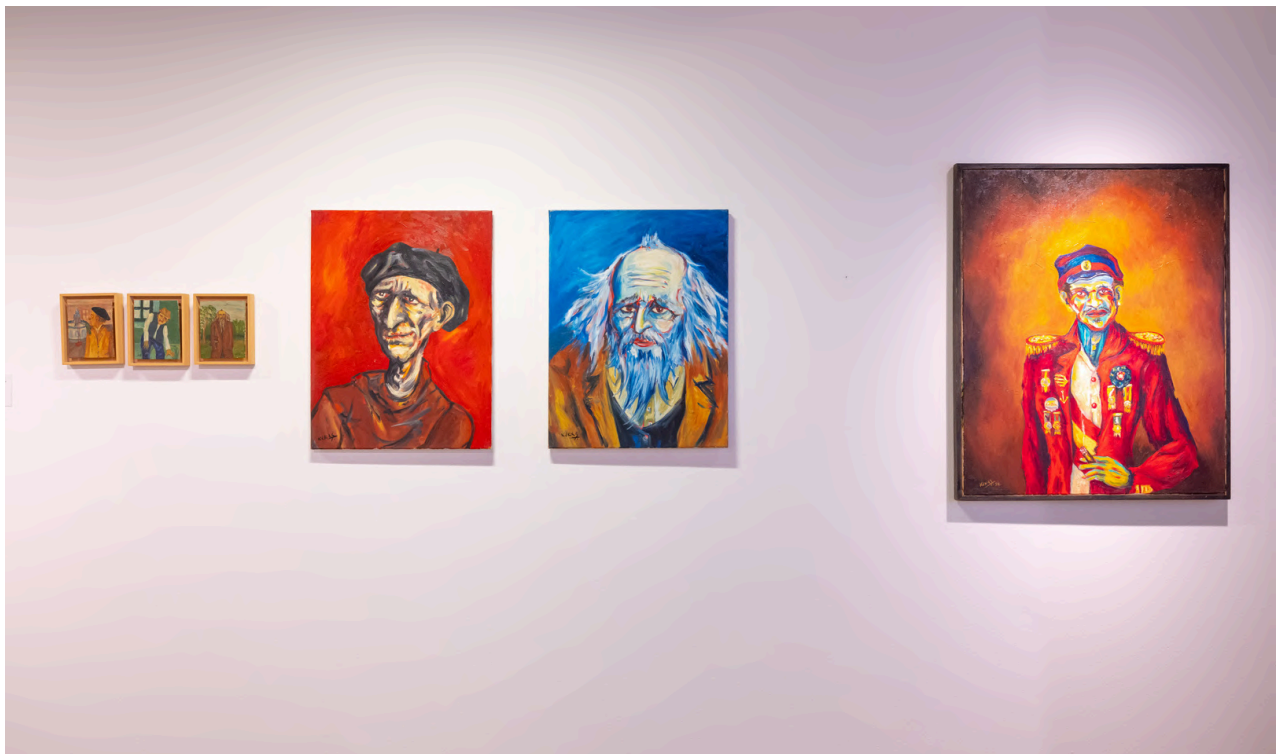
Nese sentido, cómpre salientar o papel do teatro como obradoiro de consciencias, desde o Festival de Ribadavia até as xornadas experimentais d'O Castro, das montaxes do Círculo de Artesáns á revolución dos monicreques da man de Kukas. Resulta especialmente ilustrativa destas encrucilladas experiencia de Manoliño Nguema, quen fora mimo no Santiago dos setenta e que, formado no Circo de los Muchachos de Ourense, acabaría liderando o teatro independente na Guínea Ecuatorial.

Os obradoiros de cerámicas son outro espazo de transformación artística e política e cómpre falar do legado (aínda sen asimilar) impulsado por Díaz Pardo – e Luís Seoane– a través do Laboratorio de Formas. Nese ámbito formáronse varias xeracións de oleiros en diálogo con escritores, investigadores, artistas ou actores. Desde o Museo Maside ou Edicións do Castro, o universo do Laboratorio operaba como unha sorte de ministerio de cultura dun país por facer, unha Bauhaus galega, un novo Seminario de Estudos Galegos. Hoxe todo ese patrimonio foi perversamente usurpado por homes sen escrúpulos. Pero os traballos de Vizoso ou de Pérez Porto e Carme Romero representan algunhas das liñas de dignidade que espallan aquela herdanza cara o futuro.

Conxunto de cerámicas e acuarelas con diversas pezas de Francisco Pérez Porto e de Carmen Romero

Por último, cómpre falar da experiencia sucedida no Hospital Psiquiátrico de Conxo, unha institución autoritaria, deseñada para extraer da sociedade aos disidentes do sentido común –pobres, labregos, vítimas das violencias da Modernidade, presos políticos, rapazas reprimidas–. Alí, nos anos setenta, tivo lugar unha das experiencias de crítica institucional máis radicais daquel tempo. Daquela, protexidos polas tapias da institución, un conxunto de psiquiatras democratizaron a vida e os traballos no interior do psiquiátrico, coa complicidade dos internos e dos veciños. Despois, os estudantes de Santiago responderán ós ouveos desa utopía, reivindicando a singularidade creadora dalgúns dos seus famosos internos, abrazando o poder liberador do inconsciente colectivo, tratando de aprender a vivir nun mundo sen patróns, con moitos traballiños para non traballar.

Kukas (Marcelino de Santiago Viqueira)

Juan Casal

Óleo sobre lenzo

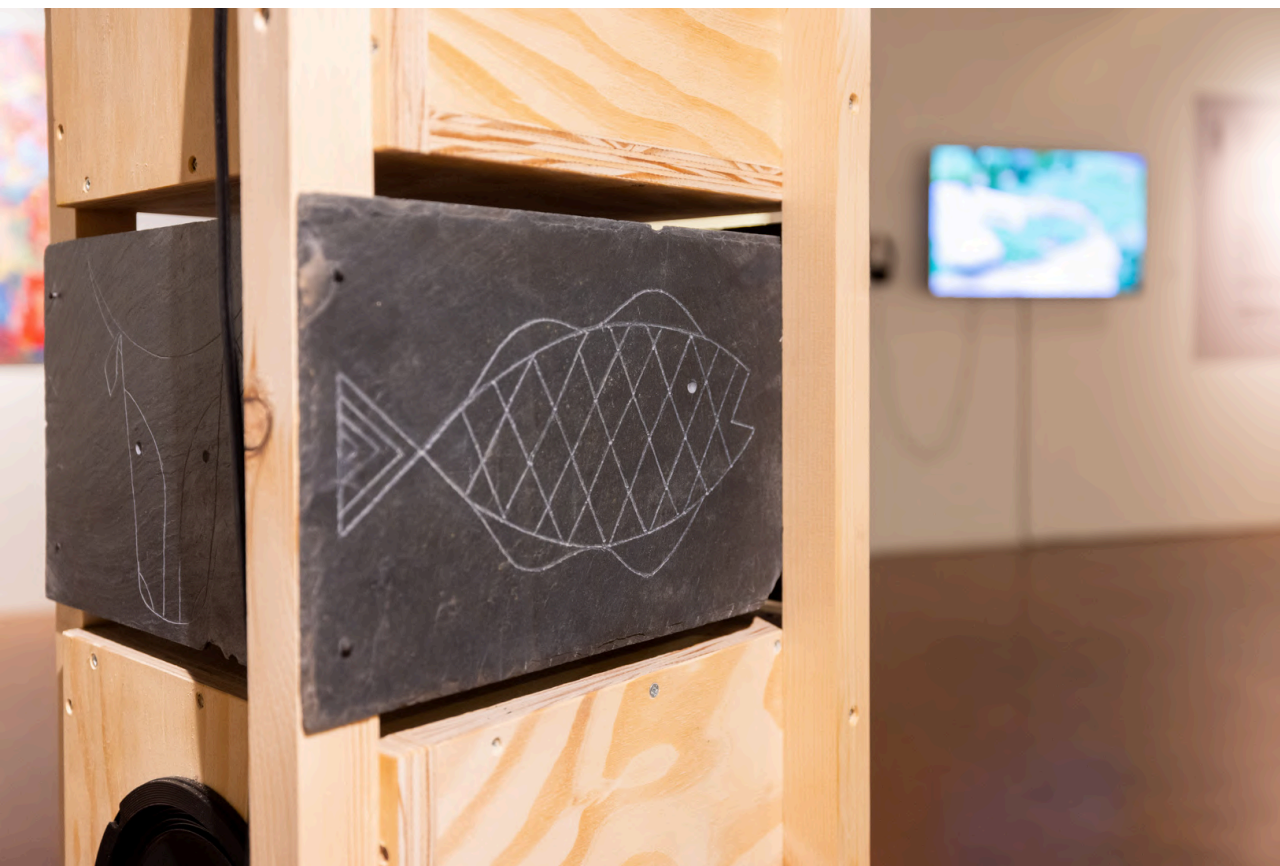
Bretón

Óleo sobre lenzo

Franco del Carro

Óleo sobre lenzo

[8] Dous proxectos comisionados: Xoán-Xil López e Nova Escultura Galega

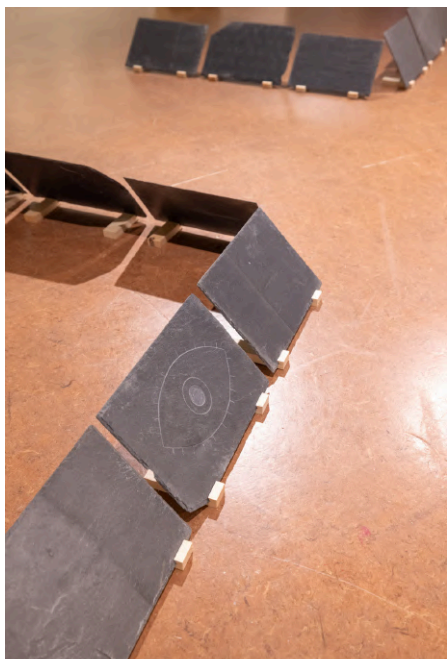

Xoán-Xil López
XI, 2025
Instalación sonora
en dúas partes

XI xorde da idea común entre culturas de que as encrucilladas son lugares onde acontece o encontro do mundo dos vivos co mundo dos mortos, converténdose nun fito para a celebración de prácticas pagás de diferente natureza. En Galicia existe unha serie de crenzas vencelladas a estes lugares estratéxicos que co tempo o catolicismo resignificou mediante a colocación de ermidas, petos das ánimas ou cruceiros.

XI é unha instalación sonora que funciona como díptico multifónico formado por oito canais de audio e dúas estruturas elaboradas en madeira e lousas de xisto, decoradas e reaproveitadas dun antigo tellado da zona de Lugo. Conxuga unha ampla colección de sons mesturados nun collage de voces, ruídos e paisaxes sonoras, materiais propios e alleos, extraídos de diferentes arquivos persoais e institucionais, cunha importante carga etnográfica e política, e que apelan á memoria.

Xoán-Xil López
XI, 2025
Instalación sonora en dúas partes

XI

Instalación sonora (primeira parte)

Coro do atardecer. Monte Cambeiro de Amarelle. Corcubión.
Proxecto Terra Creativa. Xoán-Xil López
Coro do atardecer. Paredes de Coura. Xoán-Xil López

Parque eólico. Xoán-Xil López
Pantalán no porto de Ferrol. Xoán-Xil López
Manolo mío. Recollida de Dorinda. D. Schubarth e A.
Santamarina. CDCG.
Cineclube Carlos Varela (Documental). Ramiro Ledo

Improvisación sobre o Abellón. Paula Ballesteros
Interior de colmea. Xoán-Xil López.
Exterior de colmea. Xoán-Xil López

Man. El ermitaño artista (Documental). Joan Mallarach
Carlos Santiago. Arquivo Vivo AC. Unha Gran Burla Negra
Entrevistas sobre a memoria do afundimento do Prestige.
Arquivo Vivo AC. Unha Gran Burla Negra

P. Galán. Manifestación das maletas. Arquivo Vivo AC. Unha
Gran Burla Negra
Gravación na Illa de Arousa. Xoán-Xil López
Lucín. Xoán-Xil López
Villoeira. Xoán-Xil López
Gravación con hidrófonos. Xoán-Xil López
RS65-03 A, Murguía, Virgen de la barca. Creencias. Gustav
Henningsen. ILGA-MPG
A Vaca de Fisterra. Carlos de Hita.

RS66-08 A, Visantofia, Fraga, Ardemil. Gustav Henningsen. ILGA-MPG
Noitebra. Xoán-Xil López
Noite no Suído. Xoán-Xil López
Bufo Calamita (Gerês). Xoán-Xil López
RS65-09 B, Panadería de Andrés Blanco, Ordes. Gustav Henningsen. ILGA-MPG
Corzo. Xoán-Xil López

Amenaza el fuego. Arbole. Alg-a Netlabel (Alg055)
Las Ballenas - El Juego - La Boda. Espacio Permeable. Concierto Para Esculturas Sonoras.

Feeixa. Xedh & Berio Molina. Sello Alg-a Netlabel (Alg-set04)
RS66-31 A, O Corpiño. Gustav Henningsen. ILGA-MPG
RS64-05 A, Ordes II (poseídos). Gustav Henningsen. ILGA-MPG

Sombras (unha introdución a "Cenizas"). Susana Jiménez Carmona
Gravacións ultrasónicas de morcegos. Xoán-Xil López
RS66-05 A, Gouzón, Leira. Gustav Henningsen. ILGA-MPG

Historia local. Recollida de José (Palas de Rei). D. Schubarth e A. Santamarina. MPG.

Toque defunto muller. Boqueixón. Xoán-Xil López
Toque traballo comunitario. Laiosa. Xoán-Xil López

Xi

Instalación sonora (segunda parte)

Coro do mencer. Monte Cambeiro de Amarelle. Corcubión. Proxecto Terra Creativa. Xoán-Xil López

Piezo Castiñeiro. Carlos Suárez. Escoitar.org
Psithurism. (Campo Lameiro). Xoán-Xil López
Follas (Campo Lameiro). Xoán-Xil López
Eres una, eres dos. Recollida de Salomé e Suso. D. Schubarth e A. Santamarina. MPG.
Ha de ser o derradeiro. Recollida de Salomé. D. Schubarth e A. Santamarina. MPG.
Inda vaías que non volvas. Recollida de Salomé. D. Schubarth e A. Santamarina. MPG.
O monte é noso. Llorenç Soler.

Cantar Do Carro Subindo en Samarugo (Vilalba, Lugo). Sons da Terra. CCG.
Canta o carro. Florencio, o cego dos Vilares. Central Folque.
O cantar do arrieiro. Lomax Digital Archive
Pastor en Visuña. Xoán-Xil López
Rabaño pasando en Visuña. Xoán-Xil López

Paisaxe Paredes de Coura. Xoán-Xil López.
Vacas no Xurés. Xoán-Xil López.
RS66-16 A, Fraga, Ardemil. Ayto de Ordenes. Gustav Henningsen. ILGA-MPG

Castro de Fazouro. Jesús Otero. Escoitar.org
Gravación de estrada diante do antigo Cine Adriano. (Fene). Xoán-Xil
RS67-06 A, Gravacións de música 2. Gustav Henningsen. ILGA-MPG
Adiós Brullos e Miñarso. Recollida de Carlos. D. Schubarth e A. Santamarina. MPG.
Inda vaías que non volvas. Recollida de Salomé. D. Schubarth e A. Santamarina. MPG.

Paisaxe sonoro con pastor en O Gerês. Xoán-Xil López
RS66-37 A, Ardemil, Ayto de Ordenes. Gustav Henningsen. ILGA-MPG

Dolores Rosales fala de Lourizán. Faro de Ons
Palilleiras traballando. Jesús Otero. Escoitar.org
Espadelado. Jesus Otero. Escoitar.org
As Brañas. Río dos Gafos (Pontevedra). Xoán-Xil López. Escoitar.org
Pozas do Folón. Xoán-Xil López
Interior cova do Folón. Xoán-Xil López
Muíños de Folón. Son das pedras de moer. Carlos Suárez. Escoitar.org

Zanfona. Ariel Ninas.

RS67-05 A, Grabacións de Música 1. Gustav Henningsen. ILGA-MPG
Vilardevos_I_2_465. D. Schubarth e A. Santamarina. MDPG.
Canción de canteiros. Lomax Digital Archive
Canteiros Con Cícel E Martelo en Santa Cruz (Oleiros, A Coruña). Sons da Terra. CCG
Canto Da Pedra (Pontevedra). Antología Del Folklore Musical De España. Manuel García Matos.
Talk_ambience. Lomax Digital Archive
Talk_ambience 2. Lomax Digital Archive

NEG (nova escultura galega)
Conxunto escultórico, 2025
Técnica mixta

Unha serie de bases de 120 cm de altura como columnas, con bustos e outros motivos, forman un conxunto escultórico a modo de belén, elaborado en barro, palla e cartón, principalmente. A cuestión material aludiría tamén as esculturas feitas con barro e herba do campo de concentración de Gurs en 1939, na fronteira francesa. Os referentes das pezas dialogan co imaxinario da exposición. Falan tamén da confusión nos bustos que Velázquez lle envía ó Rei de Inglaterra ou das fábulas sobre a escultura de Pedro IV de Portugal e Maximiliano de Austria. Evocan tamén o «Estanque dos Papas», do Parque do Pasatempo, onde –dun único molde– fixeron 265 bustos de cemento.

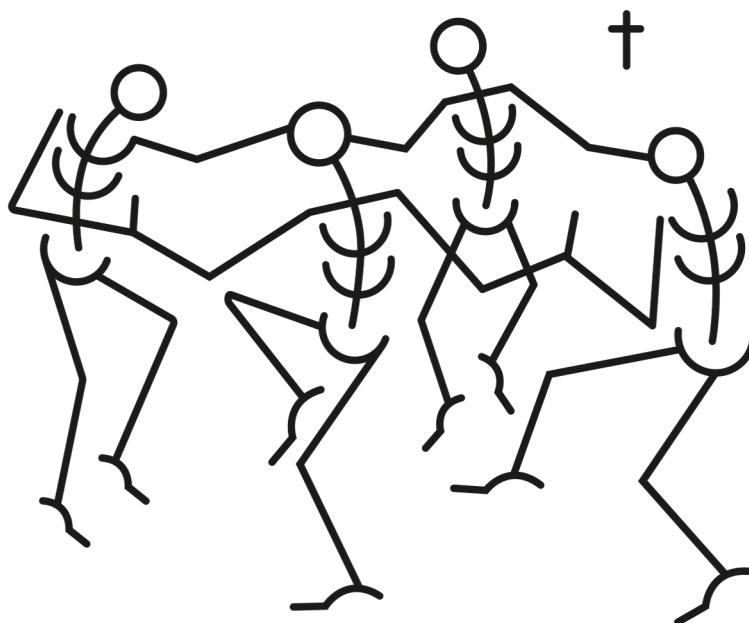

Jorge Varela, Alejandra Pombo, Misha Bies Golas e Diego Vites
Integrantes de NEG

Autoras e autores

Manuel Abad, Enrique Acuña, Xosé María Acuña, Agrupación Guerrilleira do Noreste Peninsular, artesán anónimo, artista anónimo, Arraianos, Manuel Ayaso, Marcos Álvarez, Xurxo Ayán, Álvaro de la Parra, Álvaro de la Vega, Nieves Amado Roldán, Anxo Baranga, Jorge Barbi, Clemente Bernard, Mestre Bretón, Camilo Díaz Baliño, Cerámica de Buño, Cerámicas Celta, canteiros anónimos, Castelao, Plácido Castro, Grupo Chévere, Cristina Lucas, Cobian Areal, José Collazo Toro, Xosé Conde Corbal, Eva Civadanes, Franco del Carro, María Antonia Dans, Andrés Dearca, Isaac Díaz Pardo, Laura Freire, Pedro Ferrer, Xoán Carlos Gil, Juan Antonio Gómez Vázquez, Hipólito González Fernández, Antonio Grunfeld, Lúa Gándara, HISTAGRA, Catherina Susanna Kuijper, Irmáns Misterio, Irmáns Naveira, Kukás, Diego Vites, Joan Morera Arbones José Meijón, David Martínez Peón, Xaquín Marín, Urbano R. Moledo / Manuel Torres, Manolito Ngema, Antonio Nodar, Lino Novas Calvo, Uxío Novoneira, Manuel Lema Otero, Celso Otero Domínguez, Raimundo Patiño, L. Edwin Pastuña, Irene Pin, Estampa Popular Galega, Francisco Pérez Porto, Xavier Pousa, Benito Prieto Coussent, Julia Ramalho, Abe Rábade, Anxo Rabuñal, Viki Rivadulla, Juan Rivas, Maruja Roca, Carmen Rodeja, Carmen Romero, Mercedes Ruibal, Santa Inquisición Española, Fernando Sánchez Castillo, Xosé Salgado, Camilo Seira, Manuel Sendón José Signo, Carlos Sobrino, Alfredo Souto, Sr. José, Eduardo Valiña, Jorge Varela, Nicolás Combarro, Xoan-Xil López, Xaime Quesada, Xosé Vizoso Asociación, O General, O Moucho, O Xestal, Juanito y su Pajarito, Colectivo NEG.

Entrada ao espazo expositivo na Sala Isaac Díaz Pardo do Auditorio de Galicia

Coleccións

Alg-a Netlabel, Arquivo Deputación de Pontevedra, Arquivo do Reino de Galicia, Arquivo Gustav Henningsen e Marisa Rey, Arquivo La Voz de Galicia, Arquivo Municipal de Pontevedra, Asociación para la Recuperación de la Memoria Histórica (ARMH), Casa Museo Maria Antonia Dans, Colección Abrente, Colección Conde Corbal, Colección Luis Sirvent, Colectivo Alg-a, Comunidade do pasatempo, Concello de Ribadeo, Filmoteca de Galicia, Fundación Plácido Castro, Fundación Xavier Pousa, IES Valle Inclán de Pontevedra, Instituto da Lingua Galega, Legado Isaac Díaz Pardo, Lomax Digital Archive, Museo de Pontevedra, Museo do Pobo Galego, Museo Etnolóxico de Ribadavia, Museo Pérez Porto e coleccións de prestadores particulares.

Comisariado

Germán Labrador Méndez é un Investigador Distinguido (ATRAE) do Consejo Superior de Investigaciones Científicas de Madrid, adscrito ao Instituto de Lengua, Literatura y Antropología do Centro de Ciencias Sociales y Humanas de Madrid (CSIC-ILLA-CCSH). Foi Catedrático na Universidade de Princeton até 2024 e director de Actividades Públicas del Museo Reina Sofía de Madrid (2021-2023). Na actualidade desenvolve un proxecto de investigación sobre as relacións entre cultura e democracia no Estado español (1868-2024). Acaba de comisariar *Esperpento. Arte popular y revolución estética* (MNCARS, 2024). Entre as súas publicacións cabe referir *Culpables por la Literatura. Contracultura e imaginación política en la transición española* (Akal, 2017). É experto nos campos dos estudos culturais, estudos de memoria e da literatura española moderna e contemporánea. Como historiador cultural, traballa na intersección da estética e a política a propósito das tradicións culturais marxinadas, borradas ou suprimidas dos mundos ibéricos. Foi o comisario de *El tragaluz democrático. Políticas de vida y muerte en el Estado español* (1868-1976) (Memoria democrática, Arquería de Nuevos Ministerios 2023).

Acompañamento ao comisariado

María Bella é doutora en Coñecemento Curatorial pola Goldsmiths University (2019), base desde a que combina a investigación e acción enfocadas á produción de programas e proxectos culturais comprometidos co territorio, os seus contextos e as súas comunidades. Anteriormente foi impulsora da creación de Intermediae en Matadero Madrid e posteriormente comisaria do seu programa (2005-12). Nos últimos anos ten traballado coa memoria do movemento cidadán Nunca Máis xunto á AC Unha Gran Burla Negra e, máis recentemente, en favor da defensa cultural do monte autóctono galego a través do proxecto "Terra Creativa" (2024) e "Un monte todos os montes" (2025-26) co apoio da Fundación Daniel e Nina Carasso desde a cooperativa Azul máis Verde, fundada en 2023 e da que forma parte. O seu compromiso tamén o exerceu desde a política local como concelleira de Cultura, Benestar, Igualdade e Muller do BNG en Corcubión (2023-25). Dentro dos proxectos recentes como curadora, destaca o proxecto expositivo "Un Nunca Máis contado polas fillas de Man" no Museo Man de Camelle (2019) e, coincidindo co 20 aniversario do afundimento do Prestige, o "Glosario Colectivo do Nunca Máis" (2022). Desde o acompañamento curatorial, destácase o labor xunto a Germán Labrador Méndez na exposición "Sempre Máis: Arte, ecoloxía e protesta na Galicia do Prestige" (2023) para o Auditorio de Galicia.

Auditorio de Galicia · Sala Isaac Díaz Pardo

Elinterior da Sala Isaac Díaz Pardo do Auditorio de Galicia

O Auditorio de Galicia abeira un amplo espazo expositivo, de 1.000 m², que recibe o nome de **Sala Isaac Díaz Pardo**. A liña expositiva que desenvolve recupera a historia da arte contemporánea galega a través de amplas retrospectivas de artistas de ampla traxectoria e recoñecemento e do Premio Auditorio de Galicia para Artistas Noveis, que celebrará en 2025 a súa décimo cuarta edición no apoio da arte máis emerxente. A liña de programación en Artes Visuais ocúpase tamén da difusión da arte contemporánea española e internacional. Alén de mostras e exposicións de produción propia, desenvolve tamén colaboracións con institucións públicas e privadas propiciando unha programación de referencia no tecido cultural de Galicia.

ALCALDESA DE SANTIAGO DE COMPOSTELA
Goretti Sanmartín Rei

CONCELLEIRA DE CAPITAL CULTURAL
Míriam Louzao Fernández

AUDITORIO DE GALICIA

DIRECTOR - XERENTE
Xaquín López González

SUBDIRECTORA
Silvia Modia

ADMINISTRADORA
Ana Parga

RESPONSABLE DE EXPOSICIÓNS E
ACTIVIDADE CULTURAL
Chus Busto

RESPONSABLE DE
COMUNICACIÓN
Silvia Roca

GABINETE ADMINISTRATIVO
David Aréan
Carlos Millán
Ángeles Otero
Ángela Pereira

PERSOAL ASISTENTE
Santiago Cabrera
Jordi Castaño
Rogelio Fernández
Antonio Liñares
José Mayo
Carlos Marcote
Javier Rodríguez
José Rodríguez
Antonio Vieites

CONSELLO REITOR

PRESIDENTA
Goretti Sanmartín Rei

DIRECTOR - XERENTE
Xaquín López González

INTERVENTOR
Francisco Javier Ulloa Arias

SECRETARIO
José Manuel González García

VOGAIS
José Antonio Constenla Ramos
Míriam Louzao Fernández
Mercedes Rosón Ferreiro
María Rozas Pérez

EXPOSICIÓN

COMISARIO
Germán Labrador Méndez

ACOMPAÑAMENTO AO COMISARIADO
María Bella

PRODUCCIÓN
Auditorio de Galicia

COORDINACIÓN
Chus Busto
Azul mais Verde Coop.

DESEÑO
Andrés López Estudio

REFEITOS
Diego Vites

CORRECCIÓN DE TEXTOS
María do Cebreiro Rábade

MONTAXE
Azul mais Verde Coop.
Equipo técnico do Auditorio de Galicia

ROTULACIÓN
axeitos & Co

IMPRESIÓN GRÁFICA
Artes Gráficas Alonso

REPRODUCCIÓNS FOTOGRÁFICAS
Laboratorio Fine Art Colatec

FOTOGRAFÍAS DE SALA PARA DIFUSIÓN
Pixelín Photo

TEXTOS
Germán Labrador

AGRADECEMENTOS

Aos artistas, investigadoras e autoras que participan neste proxecto coa súa obra, ideas, reflexións e contribucións que foron tomando distintas forma e ás institucións e coleccións colaboradoras así como ás persoas amigas pola disposición na cesión de pezas e fondos.

OLLOS · VIDROS

As formas doutra
historia de Galicia

EXPOSICIÓN
COMPOSTELA CULTURA
AUDITORIO DE GALICIA
SANTIAGO DE COMPOSTELA

Acceso libre de luns a domingo, de 10 a 14
horas e 16 a 20 horas.
[Os días con espectáculo no Auditorio, a
sala pecha ás 19 horas]

XANEIRO - MAIO 2025

Compostela
Cultura
Artes visuais

- compostelacultura.gal
- CompostelaCultura
- CCultura
- [compostelacultura](https://www.instagram.com/compostelacultura)
- CompostelaCulturaTV